

චක්‍රලේඛය 2018 අංක 04

2018 දෙසැම්බර් 31

**ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 09: මූල්‍ය උපකරණ, පිළිබඳ
බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට මාර්ගෝපදේශ**

බැංකු ක්ෂේත්‍රය තුළ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති සංගතව සහ විවක්ෂණශීලීව අනුගමනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති - SLFRS9: මූල්‍ය උපකරණ වහා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පහත මාර්ගෝපදේශ බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත නිකුත් කර සිටී.

අත්සන් කළේ,
ඒ.ඒ.එම්. තාසිම්
අධ්‍යක්ෂ - බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 09: මූල්‍ය උපකරණ, පිළිබඳ බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට මාර්ගෝපදේශ

1. හඳුන්වාදීම

- 1.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 09: මූල්‍ය උපකරණ (SLFRS9) පිළිබඳ නව ප්‍රමිතිය (මින් ඉදිරියට ප්‍රමිතිය) 01.01.2018 දින සිට ආරම්භ වන මූල්‍ය වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදවලට අදාළ වන අතර වන මෙම ප්‍රමිතිය අනුගමනය කිරීම බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනවලට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි.
- 1.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීම, ඉදිරිපත් කිරීම සහ නිරාවරණය පිළිබඳව වගකීම ආයතනික අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයට පැවරෙන අතර බැංකු අංශය තුළ ප්‍රමිතියට අදාළව සංගත සහ විවක්ෂණශීලී භාවිතාවන් ඇති කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අපේක්ෂිතයි.
- 1.3 ප්‍රමිතිය ක්‍රියාවට නැංවීමට අදාළව බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට පැනනැගුණු ගැටලු හඳුනා ගැනීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය, බැංකුවල විගණන ආයතන සහ බැංකු අංශය සමඟ සාකච්ඡා වට රාශියක් පවත්වන ලදී.
- 1.4 මෙම මාර්ගෝපදේශයන් නිකුත් කිරීමේදී බැංකු අධීක්ෂණය සඳහා වන බාසල් කමිටුව විසින් 2015 දෙසැම්බර් මස නිකුත් කරන ලද “ණය අවදානම සහ අපේක්ෂිත ණය හානි ගිණුම්කරණය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ”, මෙම ප්‍රමිතියට අදාළව විවිධ මූල්‍ය නියාමකයන් විසින් නිකුත් කොට ඇති මාර්ගෝපදේශ සහ යහභාවිතාවන් මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ආයතනය, බැංකු විගණකවරුන් සහ බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ලබා දුන් අදහස් සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.
- 1.5 මෙම මාර්ගෝපදේශ ප්‍රමිතියේ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව ක්‍රියාවට නැංවිය යුතුය.

2. මෙම ප්‍රමිතියට අදාළ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීමේ පරමාර්ථයන්

- 2.1 මෙම ප්‍රමිතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේදී බලපත්‍රලාභී බැංකුවල සංගත සහ විවක්ෂණශීලීව භාවිතාවන් ඇති කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අපේක්ෂිතය.
- 2.2 ඒ අනුව, මූල්‍ය වත්කම් සහ මූල්‍ය වගකීම් වර්ගීකරණය හා මැනීම, ණය අවදානම කළමනාකරණය, මූල්‍ය වත්කම් හානිකරණය, ඇප අගය කිරීම, අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු, මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැකසීම, ඉදිරිපත් කිරීම හා නිරාවරණය කිරීමට අදාළ නියාමන හා වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා යනාදියට අදාළව (ඇතට බලපවත්න නියාමනයන්ට අමතරව) බලපත්‍රලාභී බැංකු අවම වශයෙන් පහත ඇති මාර්ගෝපදේශයකට අවනත විය යුතුය.

3. මූල්‍ය වත්කම් හා මූල්‍ය වගකීම් වර්ගීකරණය සහ මැනීම

- 3.1 මූල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය සහ මැනීම
 - (අ) මූල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය සඳහා බැංකුවල ව්‍යාපාර මොඩලය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය (ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිට සංස්ථාපිත බැංකුවල නම් නියමිත බලාධිකාරය) අනුමත කොටතැබිය යුතු වේ. මෙහිදී, පරමාර්ථයන්, නිර්වචනයන්, ගුණාංග, නිර්ණායකයන්, පටිපාටීන්, සහ මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාපටිපාටි නියමිත පරිදි ලේඛනගත කර තිබිය යුතු අතර නියමිත පරිදි අඛණ්ඩව ව්‍යාපාර මොඩල ඇගයීමේ ක්‍රියාවලියක් පැවතිය යුතුය.
 - (ආ) බැංකුවල මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති තුළ ව්‍යාපාර මොඩල තීරණය සඳහා වන අධිකාරීන්, නොසැලකිය යුතු හා අඛණ්ඩ නොවන සේ සැලකිය යුතු විකුණුම් මට්ටම් සුරැකුම්, වෙළඳාම් සඳහා සැලකීමට අදාළ තබා ගැනීමේ කාලසීමාව, වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් මත හෝ ලාභ හෝ අලාභ මගින් දක්වන මූල්‍ය උපකරණ සඳහා සාධාරණ අගය තෝරා ගැනීම කරන ආකාරය පිළිබඳව යනාදිය අවම වශයෙන් අඩංගු විය යුතුය.
 - (ඇ) මෙම ප්‍රමිතිය අනුව, ණය (හුදෙක් මුළු මුදල හා පොළිය ගෙවීම සඳහා වන ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ) ලක්ෂණ අනුව කරන පරීක්ෂාවන්ට (SPPI TEST) ලක් කළ යුතු අතර එය සමත් වුවහොත් “ක්‍රමක්ෂිත පිරිවැය මත” හෝ “විස්තීර්ණ ආදායම අනුව සාධාරණ අගය යටතේ” හෝ වර්ගීකරණය කළ යුතුය.
 - (ඈ) බැංකු හා සේවා ගිවිසුම් අනුව ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහවල ගුණාංග හඳුනා ගැනීම පිණිස තීරණ සටහන්, විස්තරත්මක ඇගයීම් ලැයිස්තු සහ සම්මත ක්‍රියාපටිපාටි බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් පවත්වා ගත යුතුය.
 - (ඉ) ඒ අනුව, මූල්‍ය වත්කම්වලට අදාළ පුළුල් වර්ගීකරණය සහ ඒ හා සම්බන්ධිත මිනුම් පහත වගුව 1 පරිදි වේ.

වගුව - 01 - මූල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය සහ මැනීම

ව්‍යාපාර මොඩලය	ප්‍රධාන ලක්ෂණ	වර්ගීකරණය හා අදාළ මිනුම
ණය උපකරණ ¹		
රැස්කිරීමට තබා ගැනීම	- ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ රැස්කිරීමට ලඟ තබා ගැනීම - ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ පරීක්ෂාව (SPPI) සමත්වීම - නොසැලකිය යුතු හා අඛණ්ඩ නොවන විකුණුම්	ක්‍රමක්ෂිත පිරිවැය

¹ මෙම ප්‍රධාන ලක්ෂණවලට අමතර ව, මූල්‍ය උපකරණ ව ස්වභාවය, කළමනාකරණ දීමනා, අවදානම් කළමනාකරණ ආකාරය, විකුණුම් වල අඛණ්ඩතාව හා වැදගත්කම ආදිය ද සැලකිය යුතු වේ.

රැස්කිරීමට හා විකිණීමට තබා ගැනීම	- ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ ලබා ගැනීම මෙන්ම විකුණුම් - තරමක් සැලකිය යුතු හා අඛණ්ඩ විකුණුම්	විස්තීර්ණ ආදායම මත සාධාරණ අගය
අනෙකුත් ව්‍යාපාර මොඩල පහත දැ ද අඩංගුව - වෙළඳාම - සාධාරණ අගය මත වත්කම් කළමනාකරණය - විකිණීම හරහා මුදල් ප්‍රවාහ උපරිම කිරීම	- රැස්කිරීම සඳහා හෝ විකිණීම සඳහා හෝ නොමැතිව, - ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ රැස්කිරීම අනුශාංගිකය	ලාභ හා අලාභ මත සාධාරණ අගය
ගිම්කාරීත්ව උපකරණ හා ව්‍යුත්පන්න උපකරණ		
ගිම්කාරීත්ව උපකරණ	වෙළඳාමට තබා ගනු ලබන	ලාභ අලාභ හරහා සාධාරණ අගය
	වෙළඳාමට නොවන සහ වෙනස් කළ නොහැකි විස්තීර්ණ ආදායම් අවස්ථාව ලබා නොගත්	ලාභ අලාභ හරහා සාධාරණ අගය
	වෙළඳාමට නොවන සහ වෙනස් කළ නොහැකි විස්තීර්ණ ආදායම් අවස්ථාව ලබා ගත්	අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම් හරහා සාධාරණ අගය
මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න උපකරණ		ලාභඅලාභ හරහා සාධාරණ අගය

3.2 මූල්‍ය වගකීම් වර්ගීකරණය සහ නිර්ණය

(අ) මූල්‍ය වගකීම් නිර්ණය හා වර්ගීකරණය සඳහා පුළුල් වෙන් කිරීම පහත වගුව පරිදි වේ.

මූල්‍ය වගකීම් වර්ගීකරණය	පසුව එන මිනුම	සාධාරණ අගය වැඩිවීම ගිණුම්ගත කරන ආකාරය
වෙළඳාමට තබා ගනු ලබන මූල්‍ය වගකීම්	සාධාරණ අගය	ලාභ අලාභ හරහා
සාධාරණ අගය මත නම් කළ මූල්‍ය වගකීම්	සාධාරණ අගය	අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම්හි වගකීමෙහි ණය අවදානම වෙනස් වීමට අදාළව ඇති වන සාධාරණ ඇගය දැක්විය යුතු අතර ඉතිරි අගය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි දැක්විය යුතුය.
ක්‍රමක්ෂිත පිරිවැය මත අනෙක් මූල්‍ය වගකීම්	ක්‍රමක්ෂිත පිරිවැය	-

(ආ) බලපත්‍රලාභී බැංකුවක් තම මූල්‍ය වගකීම් ලාභ හෝ අලාභ නාමය යටතේ නිශ්චය කොට (designated) ගිණුම්ගත කරන්නේ නම්, තම ණය අවදානම වෙනස්වීම හේතුවෙන් අදාළ වගකීම්වල වටිනාකම වෙනස්වීම් අගය කර ඉහත පරිදි වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම යටතේ ගිණුම්ගත කළ යුතු වේ. මෙම සඳහා අභ්‍යන්තර මාර්ගෝපදේශ හා නිර්ණායක සකස් කරන ලෙස බලපත්‍රලාභී බැංකුවලින් ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ.

3.3 නැවත වර්ගීකරණය

(අ) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල මූල්‍ය වත්කම් සඳහා පවතින්නා වූ ව්‍යාපාර ආකෘතියෙහි පරමාර්ථය වෙනස් වන්නේ නම් සහ එහි පෙර පැවති අගය කිරීමේ ආකෘතිය තවදුරටත් අදාළ නොවන්නේ නම්, ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත අංක 9 යෙහි ප්‍රතිපාදන යටතේ මූල්‍ය වත්කම් අතර නැවත වර්ගීකරණය අවශ්‍ය වේ.

(ආ) ප්‍රමිතියෙහි අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව, එලෙස ව්‍යාපාර ආකෘතියෙහි සිදු කරනු ලබන වෙනස්වීම් සහ නැවත වර්ගීකරණය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කළ යුතු අතර එම අනුමත කිරීමෙන් වැඩ කරන දින 7 ක් ඇතුළත බැංකු අධිකෂණ අධ්‍යක්ෂ වෙත දන්වා එවිය යුතුය.

3.4 සාධාරණ අගය මත අගය කිරීම

මූල්‍ය වත්කම් සාධාරණ අගය මත පසුව අගය කිරීමේදී, බලපත්‍රලාභී බැංකු ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 13; සාධාරණ අගය මත අගය කිරීම; යටතේ ඇති අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල විය යුතු අතර ඒ සඳහා:

(අ) ප්‍රමාණවත් දත්ත පවතින සුදුසු තක්සේරු ක්‍රමයක් භාවිත කිරීම;

2 එම ගිණුම් ක්‍රමය ලාභ හෝ අලාභ වල ගිණුම්කරණ නොගැලපීම් ඇතිකරනු /විශාලනය කරනු ලබයි නම් එම වගකීම් සියළු ලාභ හෝ පාඩු (එම වගකීමේ ණය අවදානමේ වෙනස් වීමේ බලපෑම් ද ඇතුළත්ව) ලාභ අලාභ සඳහා ඇතුළත් කළ යුතු වේ.

- (ආ) තෝරාගත් තක්සේරු ක්‍රමය ඒකාකාරීව යොදා ගැනීම;
- (ඇ) අදාළ නිරීක්ෂණය කළ හැකි ආදාන උපරිමව භාවිතා කිරීම. විශේෂිත වූ අවස්ථාවලදී නිරීක්ෂණය නොකළ ආදාන ද භාවිතා කළ හැකි අතර;
- (ඈ) අදාළ තක්සේරු ක්‍රමයේදී තෙවන අදියරේ ධුරාවලියේ ආදාන භාවිතා කරන්නේ නම්, ප්‍රධාන අවදානම් භාර නිලධාරියා හෝ අවදානම් කළමනාකරණය කාර්යය පාලනය කරනු ලබන වඩාත් ජ්‍යෙෂ්ඨතම නිලධාරියෙකු විසින් අදාළ ආදානවල අදාළත්වය හා විශ්වසීයත්වය තහවුරු කළ යුතුය.

4. යහපත් ණය අවදානම් කළමනාකරණයට අදාළ මූලධර්ම

- 4.1 බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාපටිපාටීන්ට, අදාළ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට සහ අදාළ අධීක්ෂණ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුගතව ප්‍රමාණවත් හානිකරණ දීමනාවක් ඒකාකාරීව තීරණය කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු සතුව ඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සහිතව උචිත ණය අවදානම් පරිචයන් පවතින්නේ ද යන්න තහවුරු කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.
- 4.2 සියලුම මූල්‍ය වත්කම්වල ණය අවදානම් අගය කිරීම සහ මැනීම සඳහා අදාළ ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රියාපටිපාටීන් සහ පාලනයන් ආවරණය කරනු ලබන උචිත ක්‍රමවේදයක් ලේඛනගත කිරීම සහ පිළිපැදීම බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් සිදු කළ යුතුය. හානිකරණ වෙන් කිරීම අදාළ මිනුම ගොඩනැගිය යුත්තේ එහි ශක්තිමත් ක්‍රමවේදයක් මත වන අතර ඒ අනුව අපේක්ෂිත ණය අවදානම අර්ථාන්තව සහ කාලීනව අදාළ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුගතව හඳුනා ගත යුතුය.
- 4.3 හානිකරණ වෙන්කිරීම සමන්විත වනුයේ සමූහ පදනම හෝ තනි පදනම මත වුවත් එය නොසලකා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල මුළු හානිකරණ දීමනාවම අදාළ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්හි පරමාර්ථවලට අනුව ප්‍රමාණවත් සහ අනුරූපී විය යුතුය.
- 4.4 අපේක්ෂිත ණය අවදානම අගය කිරීම සහ මැනීම සඳහා භාවිතා කරනු ලබන මොඩලවල වලංගු බව තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාපටිපාටීන් බලපත්‍රලාභී බැංකු සතු විය යුතුය.
- 4.5 අපේක්ෂිත ණය අවදානම අගය කිරීම සඳහා විශේෂයෙන් සාර්ව ආර්ථික සාධක ද ඇතුළත්ව ශක්තිමත් ව්‍යාපාරණයක් තුළ සාධාරණ සහ තහවුරු කළ හැකි ඉදිරි දැක්මක් සහිත තොරතුරු මත පළපුරුදු ණය තීරණ බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට භාවිතා කළ හැක.
- 4.6 ණය අවදානම අගය කිරීම සහ අපේක්ෂිත ණය අවදානම ගිණුම්ගත කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් පද්ධති, උපකරණ සහ දත්ත උපයෝගී කර ගනු ලැබූ උචිත ණය අවදානම් අගය කිරීමේ සහ මැනීමේ ක්‍රියාවලියක් බලපත්‍රලාභී බැංකු සතුව තිබිය යුතු වේ.
- 4.7 කාලානුරූපී, අදාළ සහ ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරු සැපයීම තුළින් බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් මහජනයා වෙත කරනු ලබන අනාවරණයන්හි විනිවිදභාවය සහ සංසන්දනාත්මකභාවය ඉහළ දැමිය යුතුය.

5. මූල්‍ය වත්කම් හානිකරණය

- 5.1 අපේක්ෂිත ණය අවදානම ගණනය කිරීම
 - බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් පහත දැ සඳහා අපේක්ෂිත ණය අවදානම ගණනය කළ යුතුය.
 - (අ) ක්‍රමක්ෂිත පිරිවැය මත අගය කරනු ලැබූ මූල්‍ය වත්කම්
 - (ආ) අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම මත සාධාරණ අගයට අගය කිරීම අනිවාර්ය වූ මූල්‍ය වත්කම්
 - (ඇ) ණය ප්‍රදානය කිරීමට බැඳීමක් ඇති ණය ගිවිසුම් (ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ අගයට අගය කරන ඒවා හැර)
 - (ඈ) මූල්‍ය ඇපකර ගිවිසුම් (ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ අගයට අගය කරන ඒවා හැර)
 - (ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 17 කල්බදු විෂය පථය යටතේ ආවරණය වන අය විය යුතු කල් බදු
 - (ඊ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත අංක 15 ගනුදෙනුකරුවන් සමඟ ගිවිසුම්වලින් ලද ආදායම් විෂය පථය යටතේ ආවරණය වන ගිවිසුම් වත්කම්
- 5.2 මුළු ණය කාලසීමාව සඳහාම අපේක්ෂිත ණය හානිය සහ මාස 12 ක අපේක්ෂිත ණය හානිය
 - (අ) මූල්‍ය උපකරණයක ණය අවදානම, මුල් හඳුනා ගැනීමේ සිට විශාල ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත්නම්, බලපත්‍රලාභී බැංකුව විසින් අදාළ මූල්‍ය උපකරණයේ ණය හානි වෙන් කිරීම මුළු ණය කාලසීමාව සඳහාම අපේක්ෂිත ණය හානියට සමාන අගයකින් සෑම වාර්තාකරණ දිනයකදීම මැනිය යුතුය. (ණය හානිකරණය සහිතව මිලට ගත් හෝ උපදවන ලද මූල්‍ය වත්කම් හැර)
 - (ආ) ණය හානිකරණය සහිතව මිලට ගත් හෝ උපදවන ලද මූල්‍ය වත්කම් සඳහා මුළු ණය කාලසීමාව සඳහාම අපේක්ෂිත ණය හානිය මැනිය යුතුය.
 - (ඇ) මූලධර්මයක් ලෙස මුළු ණය කාලසීමාව සඳහාම අපේක්ෂිත ණය හානිය සහ ණය හානි සහිත ණය, තනි පදනම මත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. කෙසේ වුවත්, ණය ගැතියා පිළිබඳ නිශ්චිත තොරතුරු හිඟකම හේතුවෙන් සාමූහික පදනම යටතේ යෝග්‍ය කාණ්ඩ හෝ ආයෝජන කළම අනුව හෝ තක්සේරු කළ හැකිය.
 - (ඈ) වාර්තා කරන දිනයේ දී, මූල්‍ය උපකරණයක ණය අවදානම, මුල් හඳුනා ගැනීමේ සිට සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් නැත්නම්, බලපත්‍රලාභී බැංකුව විසින් අදාළ මූල්‍ය උපකරණයේ ණය හානි වෙන් කිරීම මාස 12 ක අපේක්ෂිත ණය හානියට සමාන අගයකින් හඳුනා ගත යුතුය.

5.3 ආර්ථික සාධක ගැලපීම

- (අ) බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ආර්ථික තත්ත්වය සහ පුරෝකථන පිළිබඳව වන ලෙස ණය හානි වෙන් කිරීම් මොඩලයන් ගැලපීමේ දී, අදාළ පුරෝකථන පවතින සෑම අවස්ථාවකම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව සහ/හෝ පල කරන ලද පුරෝකථන හා ප්‍රක්ෂේපන භාවිතා කළ යුතුය.
- (ආ) ඉහත මූල්‍ය ආශ්‍රිතව අවශ්‍ය තොරතුරු නොපවතින්නේ නම් බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට විශ්වාසදායී විකල්ප මූල්‍ය භාවිතා කළ හැකි අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් ලේඛනගත සාක්ෂි පවත්වා ගත යුතුය.
- (ඇ) භාවිතා කරනු ලබන මූල්‍ය නිශ්චය කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමත ප්‍රතිපත්ති පැවතිය යුතු අතර බලපත්‍රලාභී බැංකු සිය වාසියට ගැලපෙන මූල්‍ය පමණක් භාවිතා නොකළ යුතුය.

5.4 ණය අවදානම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම

මුළු ණය කාලසීමාව සඳහාම අපේක්ෂිත ණය හානිය ගණනය කිරීම සඳහා අවම වශයෙන් පහත දැක්වෙන සාධක/තත්ත්වයන් එකක් හෝ කිහිපයක් ළඟා වන්නේ නම් එය සැලකිය යුතු ණය අවදානම ලෙස ඉහළ යාමක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

- (අ) ගනුදෙනුකරුවෙකුගේ ගිවිසුම්ගත ගෙවීම් දින 30 කට වඩා හිඟ වන්නේ නම්¹ (ප්‍රමිතියේ සඳහන් පරිදි බිඳහෙලිය හැකි යැයි සැලකෙන උපකල්පනයට යටත්ව)
- (ආ) බාහිර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනයක් විසින් ගනුදෙනුකරුවෙකුගේ හෝ මූල්‍ය උපකරණයක ණය අවදානම ශ්‍රේණිගත කිරීම "B+" දක්වා පහත දැමීම සහ/හෝ බැංකුවල අභ්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ස්ථාන දෙකකින් පහත වැටීම බාහිර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමක් නොමැති විට, බලපත්‍රලාභී බැංකු සිය අභ්‍යන්තර ණය අවදානම් ශ්‍රේණිගත කිරීම බාහිර ණය තක්සේරු කිරීමේ ආයතනය විසින් නිකුත් කර ඇති ශ්‍රේණිගත කිරීමට අනුරූපී කළ යුතුය. මේ සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු 2016 අංක 1 දරන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සඳහා බාසල් III යටතේ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා බැංකු පනත් විධානයේ දී ඇති අනුරූපී බාහිර ණය ශ්‍රේණි භාවිතා කළ යුතුය.
- (ඇ) ගනුදෙනුකරු/ගනුදෙනුකාර කණ්ඩායම්, ආයෝජන කළඹ හෝ මූල්‍ය උපකරණවල කාර්යසාධනයන් කෙරෙහි සෘජුව බලපාන අනාගත ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ සාධාරණ සහ තහවුරු කළ හැකි පුරෝකථන
- (ඈ) ගනුදෙනුකරු/ගනුදෙනුකාර කණ්ඩායම්, ආයෝජන කළඹ හෝ මූල්‍ය උපකරණවල කාර්යසාධනයන් කෙරෙහි සෘජුව බලපාන ස්වභාවික විපතක් හෝ සැලකිය යුතු භූගෝලීය වෙනස්කමක් ඇති අවස්ථාවක්
- (ඉ) සුරැකුම් වටිනාකම අඩුවීමකදී හෝ/සහ සුරැකුම් උපලබ්ධි වීම සැක සහිත අවස්ථාවක වාණිජ බැංකු මගින් සීමාවන් පවත්වා ගැනීම සහ ලේඛනගත කිරීම සිදු කළ යුතුය.
- (ඊ) ණය පහසුකමේ කාර්යසාධනය කෙරෙහි සෘජු බලපෑමක් ඇති කළ හැකි ආකාරයේ ගනුදෙනුකරු යම් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග යකට යටත් නම්
- (උ) ආයතනික ගනුදෙනුකරුවකුගේ ඉහළ කළමනාකාරිත්වයේ නිරන්තරයෙන් සිදුවන වෙනස්කම්
- (ඌ) ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භ කිරීම මූලිකව ගිවිසගත් දින සිට වසර දෙකකට වඩා ප්‍රමාද වීම
- (එ) ගිවිසුම සංශෝධනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කාලය දීර්ඝ කිරීමත්, ගෙවීම් කල් දැමීමක් හෝ කොන්දේසි අත්හැරීමක් වැනි සහනයක් ලැබීම
- (ඵ) ගනුදෙනුකරු මිය යාම/බුන්වත් වීම
- (ඹ) බැංකුවට ගනුදෙනුකරු සම්බන්ධ කර ගැනීමට හෝ සොයා ගැනීමට නොහැකි වීම
- (ඹ) ගනුදෙනුකරුගේ පෙර මූල්‍ය වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී ආදායමේ සහ/හෝ ලාභයේ 50% කට වඩා සිදු වන අඩු වීම
- (ක) පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී ශුද්ධ වටිනාකමේ 25% වඩා සිදුවන අඩු වීම

5.5 අපේක්ෂිත ණය හානි සඳහා වන මොඩලයන්

- (අ) අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනය කිරීමේදී වාණිජ බැංකු මගින් සියලුම අභ්‍යන්තර හා බාහිර දත්තයන් සැලකිල්ලට ගත යුතු අතර එමගින් ශක්තිමත්, අපක්ෂපාතී සහ වර්තමාන නිරාවරණයන් නිරූපනය වන ඇස්තමේන්තු තහවුරු කළ යුතුය.
- (ආ) SLFRS 9 යටතේ අපේක්ෂිත ණය අලාභයන් තීරණය කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු ශක්තිමත් මොඩලයන් සංවර්ධනය කළ යුතුය.
එවැනි මොඩලයන් බැංකු අවදානම් ව්‍යුහය පිළිබඳව වන අයුරින් සකස් කළ යුතුය.
- (ඇ) බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් මෙම කාර්යය සඳහා යොදා ගනු ලබන මොඩල අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා අදාළ නිලධාරීන් ප්‍රමාණවත් පුහුණුවකින් සහ ප්‍රවීණත්වයෙන් යුතු වීම තහවුරු කළ යුතුය.
- (ඈ) මොඩල ගොඩනැගීම සම්බන්ධයෙන් බාහිර විකුණුම්කරුවන්ගෙන් හා උපදේශකයන්ගෙන් සහාය ලබා ගැනීමේදී දැඩි ආයතනික පාලනයක් හා අභ්‍යන්තර ක්‍රියාවලීන් අනුගමනය කළ යුතුය.

¹ ගෙවීමට ඇති හිඟ දින ගණන, ගිවිසුම්ගත ගෙවීම් දිනයේ සිට ගණනය කළ යුතුය.

- (ඉ) විවිධ වූ ආයෝජන කළම හා මූල්‍ය උපකරණ සඳහා විවිධ මොඩල භාවිතා කරන්නේ නම් බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් තෝරා ගන්නා ලද මොඩලය සුදුසු වන්නේ ඇයිද යන්න ලිඛිතව සටහන් කළ යුතු අතර සියලු ණය ආකෘතීන් අවම වශයෙන් වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළ යුතුය.
- (ඊ) ණය අවදානම තක්සේරු කිරීම හා මැනීමේ ක්‍රමවේදය තුළින් නිරන්තරයෙන් නිවැරදිව, ස්ථාවරව සහ අපක්ෂපාතී පුරෝකථන ඇස්තමේන්තු තැනීමට හැකි වන පරිදි ඵලදායී ලෙස මොඩල ඇගයීමේ ක්‍රියාවලියක් ස්ථාපිත කළ යුතුය.
- (උ) බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් සිය ලාභ සුමට කිරීමේ අරමුණින් මොඩල සඳහා භාවිතා කරන ලද පරාමිතීන්, යෙදවුම් සහ උපකල්පනවල වෙනස්කම් සිදු කිරීමෙන් වැළකිය යුතුය. අපේක්ෂිත ණය හානි වෙන් කිරීමේ මොඩලවල යම් වෙනස්කම් සිදු කිරීම සාධාරණ හා යුක්ති සහගත බව ප්‍රධාන අවදානම් නිලධාරී විසින් ලේඛනගත කර සාධාරණීයකරණය කළ යුතු අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කළ යුතුය.
- (ඌ) ණය ගැනුම්කරුවන්ගේ ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව කෙරෙහි ඇතිවන, සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධනයන් තුළ සිදු වන වෙනස්කම් තුළින් බලපෑම පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් උපකල්පන තිබිය යුතුය.
- (එ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත සංස්ථාපනය කරන ලද බැංකු, සිය ප්‍රධාන කාර්යාලය හෝ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් සකස් කරන ලද මොඩලයන් භාවිත කරන්නේ නම්, ඒවා ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් යෝග්‍ය හා අදාළ වන්නේ ද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා මෙම ප්‍රමිතය දේශීයව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන කණ්ඩායම යෝග්‍ය වලංගු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් දේශීයව අනුගමනය කළ යුතුය.

5.6 තවද, මූල්‍ය උපකරණවල හානිකරණය සම්බන්ධයෙන් බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ඇමුණුම 01 හි දක්වා ඇති මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කළ යුතුය.

5.7 බැංකු අංශයේ වර්ධනයන්, දත්තවල ගුණාත්මකභාවය, මොඩල වැඩිදියුණු කිරීමේ සහ ශක්‍යතාවය යන කරුණු අනුව මෙම මාර්ගෝපදේශයන් අනාගතයේදී සලකා බැලීමට බලාපොරොත්තු වේ.

6. සුරැකුම් අගය කිරීම

- 6.1 සුරැකුම් විකිණීමෙන් ලැබෙන්නා වූ අපේක්ෂිත මුදල් ප්‍රවාහයන් මැන කාලයේදී නිරීක්ෂණය කරන ලද විශ්වසනීය වෙළඳපොළ තක්සේරු මත පදනම් විය යුතු අතර ගැටලු සහිත දේපළ ඇවර කිරීමේදී ඒ සමඟ බැඳී පවතින ආවේනික අවිනිශ්චිතතාව නිසි පරිදි නිවැරදිව පිළිබිඹු කළ යුතුය. (එවැනි වත්කම් විකිණීම සඳහා ගත වන කාලය ද ඇතුළත්ව)
- 6.2 තක්සේරු කිරීමවල කිසියම් වැඩිවීමක් එවන් වර්ධනයන් තිරසාර වන බවට ප්‍රබල සාක්ෂි මගින් තහවුරු විය යුතුය.

7. අභ්‍යන්තර විගණකගේ කාර්යභාරය

- 7.1 අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකය, බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ණය අවදානම තක්සේරු කිරීම, මිනුම් පද්ධති සහ ක්‍රියාවලීන්ගේ කාර්යක්ෂමතාව ස්වාධීනව ඇගයීමට ලක් කළ යුතු අතර ණය සම්බන්ධ විනිශ්චයන්ගේ පිලිගත හැකි බව තහවුරු කළ යුතුය.
- 7.2 අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකය විසින් සියලු ණය අවදානම් තක්සේරු මොඩල, ආදාන හා උපකල්පන දත්ත සුමට කිරීම (ඇත්නම් පමණක්) වලංගු කිරීම හා ඇගයීම සිදු කළ යුතුය.
- 7.3 අභ්‍යන්තර විගණන ක්‍රියාකාරිත්වය, ප්‍රධාන සාධක හඳුනා ගනිමින් ඒවා නිවැරදිව යොදා ගෙන ඇති බවට සහතික කිරීම පිණිස පසුගාමී පරීක්ෂා කිරීමේ ප්‍රමාණාත්මක බව හා කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ සහතික කර ගත යුතුය.

8. නියාමන අවශ්‍යතාවයන්

- 8.1 ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වෙමින්, වත්කම් වර්ගීකරණය, මැනීම සහ හානිකරණය සඳහා දැනට පවත්නා විවක්ෂණශීලී රෙගුලාසි යොදා ගත යුතු බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තීරණය වේ.
- 8.2 ඒ අනුව, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් දැනට පවත්නා නියමයන්, තීරණ, මාර්ගෝපදේශ, චක්‍රලේඛ සහ උපදෙස් අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත සපයනු ලබන අන්තර්ජාල පදනම් වූ ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තා ඇතුළුව සියලුම සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සැපයිය යුතුය.
- 8.3 ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ප්‍රමිතීන් හා පවත්නා නියාමන ආකෘතිය යටතේ වන අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම, සැසඳීම සහ වාර්තා කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ප්‍රමාණවත් දත්ත/වාර්තා සහ පද්ධති පවත්වා ගත යුතුය.
- 8.4 බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ප්‍රාග්ධන සැලසුම් හා ආතතිය සැලසුම් ක්‍රියාවලීන් සුදානම් කිරීමේදී අපේක්ෂිත ණය පාඩු වෙන්කිරීම මත වන බලපෑම ග්‍රහණය කළ යුතුය.
- 8.5 ප්‍රාග්ධනය මත වන ආතතිය වැළැක්වීමට සහ බැංකු අධීක්ෂණ කටයුතු පිළිබඳ බාසල් කමිටුවේ මඟපෙන්වීම්වලට අනුකූල වෙමින් SLFRS 9 අනුගමනය කරන පළමු දින වන විට LKAS 39 යටතේ ණය අලාභ වෙන් කිරීම සමඟ සංසන්දනය කරන විට SLFRS 9 යටතේ ඇති වන විගණනය කළ අමතර ණය අලාභ, රඳවා ගත් ලාභ සඳහා පළමු දින බලපෑමේ වෙනත් ගැලපුම්වලින් පසු හා බදු බලපෑමෙන් පසු වසර 4 ක සංක්‍රාන්ති කාලපරිච්ඡේදයක් පුරා පහත දැක්වෙන පරිදි වාණිජ බැංකු මගින් 2016 අංක 01 දරණ බැංකු පනත් විධානය අනුව බාසල් III යටතේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය (CAR) ගණනය කිරීම සඳහා කඩිත්කඩ යොදා ගත යුතුය.

වගුව - 03 - ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය ගණනය කිරීම සඳහා පළමු දින බලපෑම කඩින්කඩ ගැලපීම

පළමු දින බලපෑම අවශේෂණය කිරීම සඳහා අදාළ සමුච්චිත ප්‍රතිගත				
01.01.2018	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
12.5	25	50	75	100

9. ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තා කිරීම් සහ අනාවරණය කිරීම්
- 9.1 SLFRS 9 යොදා ගැනීමෙන් වන පළමු දින මුළු බලපෑම සහ ඉහත 8.5 සඳහන් කර ඇති පරිදි ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය සඳහා එහි බලපෑම සංක්‍රාන්ති කාලපරිච්ඡේදය පුරා මූල්‍ය වාර්තා මගින් අනාවරණය කළ යුතුය.
- 9.2 කෙසේ වුවත් සම්පූර්ණ පළමු දින බලපෑම මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි SLFRS 9 යොදා ගන්නා පළමු දිනයේදීම සම්පූර්ණයෙන් ගැලපිය යුතුය.
- 9.3 2018.12.31 දින සිට ආරම්භ වන පරිදි සෑම කාර්තුවකම අවසාන වී දින 30 ක් ඇතුළත බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පහත සඳහන් වගු 4 සහ 5 හි සඳහන් තොරතුරු බැංකු අධිකෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත bsddb@cbsl.lk හරහා ලබා දිය යුතුය.

වගුව - 4 - දිනට සාමූහික ණය හානි සඳහා පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව හා පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය

ව්‍යාපාර කාණ්ඩය/නිෂ්පාදනය/වර්ගය හෝ වෙනත් පදනමක්	පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව			පැහැර හැරීමෙන් ඇතිවන අලාභය		
	අදියර 1	අදියර 2	අදියර 3	අදියර 1	අදියර 2	අදියර 3

වගුව - 5 - දිනෙන් අවසන් කාර්තුව සඳහා අපේක්ෂිත ණය අවධානම ගණනය කිරීම සඳහා වැඩිදියුණු කරන ලද ණය පහසුකම්/නිරාවරණ

වැඩිදියුණු කළ පහසුකම් ගණන	
අදියර 2 සිට අදියර 1 දක්වා	
අදියර 3 සිට අදියර 1 දක්වා	
අදියර 3 සිට අදියර 2 දක්වා	
වැඩිදියුණු කළ පහසුකම්වල මුළු අගය	
අදියර 2 සිට අදියර 1 දක්වා (රු. මිලියන)	
අදියර 3 සිට අදියර 1 දක්වා (රු. මිලියන)	
අදියර 3 සිට අදියර 2 දක්වා (රු. මිලියන)	
අදියර 2 සහ 1 දක්වා වැඩිදියුණු කිරීමෙන් ආදායම් ප්‍රකාශයට නැවත හඳුනා ගත් මුළු පොලී ආදායම (රුපියල් මිලියන)	

ඇමුණුම I

මූල්‍ය උපකරණවල ණය හානිකරණය සඳහා අතිරේක මාර්ගෝපදේශ

SLFRS 9 යටතේ අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනය කිරීමේදී බැංකු ක්ෂේත්‍රය තුළ ඒකාකාරී ලෙස යොදා ගැනීම සහ සංසන්දනාත්මක බව වැඩිදියුණු කිරීමේ හා පවත්වා ගැනීමේ අරමුණින් පහත සඳහන් මාර්ගෝපදේශයන් නිකුත් කරනු ලැබේ.

1. අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනය කිරීමේදී ණය පහසුකම්/නිරාවරණයන් වර්ගීකරණය කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් සපුරාලිය යුතු අවම නිර්ණායකයන් පහත පරිදි වේ.
 - 1.1. අදියර 1
පහත අදියර 2 හෝ 3 යටතේ වර්ගීකරණය නොකළ සියලු ණය පහසුකම්
 - 1.2. අදියර 2
(අ) SLFRS 9 හි බිඳ හෙලිය හැකි යැයි සැලකෙන උපකල්පනයට යටත්ව පහත අදියර 3 යටතේ වර්ගීකරණය නොකළ ගිවිසුම්ගත ගෙවීම් දින 30 කට වඩා හිඟ හිටී ණය පහසුකම්

- (ආ) පහත 3:2 යටතේ සඳහන් කළ ණය පහසුකම්/නිරාවරණයන් හැර අවස්ථා 2 ක් දක්වා ප්‍රතිව්‍යුහගත කළ සියලු ප්‍රතිව්‍යුහගත කළ ණය¹
- (ඇ) SLFRS 9: මූල්‍ය උපකරණ අනුගමනය කිරීම සඳහා නිකුත් කළ මාර්ගෝපදේශයන්හි 5:4 ඡේදය අනුව හඳුනා ගත් උෞණ ක්‍රියාකාරී ණය පහසුකම්/නිරාවරණයන්

1.3 අදියර 3

- (අ) SLFRS 9 හි බිඳ හෙලිය හැකි යැයි සැලකෙන උපකල්පනයට යටත්ව ගිවිසුම්ගත ගෙවීම් දින 90 කට වඩා හිඟ හිටි ණය පහසුකම්
- (ආ) පහත 3:2 යටතේ සඳහන් කළ ණය පහසුකම්/නිරාවරණයන් හැර අවස්ථා 2 ට වඩා ප්‍රතිව්‍යුහගත කළ සියලු ප්‍රතිව්‍යුහගත කළ ණය
- (ඇ) පහත 3:2 යටතේ සඳහන් කළ ණය පහසුකම්/නිරාවරණයන් හැර සියලු ප්‍රතිසැලසුම් කළ ණය²
- (ඈ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විධානයන්ට අනුව අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ගීකරණය කළ සියලු ණය පහසුකම්/ගනුදෙනුකරුවන්
- (ඉ) SLFRS 9: මූල්‍ය උපකරණ අනුගමනය කිරීම සඳහා නිකුත් කළ මාර්ගෝපදේශයන්හි 5:4 ඡේදය අනුව හඳුනා ගත් සියලු අක්‍රීය ණය පහසුකම්/ගනුදෙනුකරුවන්

2. අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනය කිරීමේදී පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව (Probability of Default) හා පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය (Loss Given Default) ගණනය කිරීම සඳහා අවම වශයෙන් භාවිතා කළ යුතු දෑ පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ

- 2.1 පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව ගණනය කිරීමේදී අවම වශයෙන් වසර 5 ක දත්ත භාවිතා කළ යුතු අතර දත්ත හෝ ආදාන සුමට කරන්නේ නම් අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එය වලංගු කළ යුතුය.
- 2.2 වසර 5 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණවත් නොවන ණය ඉතිහාසයක් සහිත අයුතින් සංස්ථාපනය කළ බැංකුවක් හැර පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාවන් හා පැහැර හැරීමේ අලාභයන් ගණනය කිරීම සඳහා ආදේශක යොදා නොගත යුතුය.
- 2.3 දත්ත හෝ ආදාන හිඟකම නිසා බලපත්‍රලාභී බැංකුවකට පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය ගණනය කරගත නොහැකි අවස්ථාවකදී එවැනි බැංකු එම නිරාවරණයන් සඳහා අවම වශයෙන් සියයට 45 ක පැහැර හැරීමේ අලාභයක් යොදා ගත යුතුය.
- 2.4 2008 අංක 3 හා 4 දරන ණය හා අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය ආදායම් හඳුනා ගැනීම හා වෙන් කිරීම් බැංකු පනත් විධානයේ විධාන 4(2) යටතේ කොන්දේසි සැපිරීමට යටත්ව හා සියයට 10 ක ආන්තිකයක් සහිතව සමාන මුදල් වර්ගයෙන් ආවරණය කර ඇති ණය සඳහා සියයට 0 ක ණය පැහැර හැරීමේ අලාභයක් යොදා ගත යුතුය.
- 2.5 රජය විසින් විදේශ මුදලින් නිකුත් කර ඇති නිරාවරණයන් සඳහා පහත සඳහන් දෑ සැලකිය යුතුය.
 - (අ) බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් බාහිර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පරිමානයට සම්බන්ධිත රජයේ ණය පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව භාවිතා කරමින් පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව ගණනය කළ යුතුය.
 - (ආ) අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනයේ දී පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය සඳහා අවම වශයෙන් සියයට 20 ක් යොදා ගත යුතුය.
- 2.6 ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ඇප වූ නිරාවරණයන්ගේ ණය පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය ගණනය කිරීම සඳහා
 - (අ) ශ්‍රී ලංකා රජයේ වගකීමක් ලෙස සටහන් වන හා ගෙවිය යුතු පොළිය ද ආවරණය වන පරිදි ලබා දී ඇති ඇපකර සහිත නිරාවරණයන් සඳහා පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය ලෙස සියයට 0 ගත හැකිය.
 - (ආ) 2.6 (අ) හි සඳහන් අයිතමය හැර වෙනත් ස්වභාවයේ ඇපවීම් සඳහා සියයට 0 ක පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය වෙනුවට ගණනය කර ලබා ගත් පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය යොදා ගත යුතුය.
 - (ඇ) විදේශ මුදලින් සඳහන් ඇපකර සඳහා පැහැර හැරීමෙන් ඇති වන අලාභය අවම වශයෙන් සියයට 20 ක් ලෙස යොදා ගත යුතුය.

3. වෙනත් මාර්ගෝපදේශ

- 3.1 ශේෂ පත්‍රයෙන් පරිබාහිර නිරාවරණයන්

ශේෂ පත්‍රයෙන් පරිබාහිර නිරාවරණයන්, අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනය සඳහා යොදා ගැනීමේ දී බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් 2016 අංක 01 දරන බාසල් III යටතේ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පිළිබඳ බැංකු පනත් විධානයේ සඳහන් ණය පරිවර්තන සාධකයන් (Credit Conversion Factors) භාවිතා කළ හැකිය.
- 3.2 ණය පහසුකම් උසස් කිරීම්

ඉහළ අදියරක සිට පහළ අදියරකට (උදාහරණ: අදියර 3 සිට අදියර 2 ට) ණය පහසුකම් උසස් කිරීමේ දී

1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විධානයන්ට අනුව සක්‍රීය ණය ලෙස පවතින අතරතුර ණය පහසුකමෙහි ගුණාත්මක බව පිරිහීම නිසා ණය ගෙවීමේ මුල් කොන්දේසි සංශෝධනය කළ ණය පහසුකම්, ප්‍රතිව්‍යුහගත කළ ණය පහසුකම් වේ.

2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විධානයන්ට අනුව අක්‍රීය ණය ලෙස පවතින අතරතුර ණය පහසුකමෙහි ගුණාත්මක බව පිරිහීම නිසා ණය ගෙවීමේ මුල් කොන්දේසි සංශෝධනය කළ ණය පහසුකම්, ප්‍රතිසැලසුම් කළ ණය පහසුකම් වේ.

- (අ) ණය පහසුකම් උසස් කිරීම සිදු කළ යුත්තේ අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පමණක් වන අතර එය ණය සමාලෝචන යාන්ත්‍රණයෙන් ස්වාධීනව සිදු විය යුතුය.
- (ආ) එවැනි උසස් කිරීමක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලත් ප්‍රතිපත්තින්, හේතූන් හා ප්‍රමාණවත් ලේඛනකරණයන්ගෙන් තහවුරු කළ යුතුය.
- (ඇ) ණය පහසුකම් උසස් කිරීමේදී ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමෙන් පසුව එළැඹෙන ප්‍රධාන මුදල සහ/හෝ පොලියෙන් සමන්විත පළමු වාරිකය ගෙවිය යුතු දින සිට අවම වශයෙන් දින 90 ක සතුටුදායක ණය ගෙවීමේ කාලයක් සැලකිල්ලට ගත යුතුය. ප්‍රතිසැලසුම් කළ ණය පහසුකම් උසස් කිරීමේදී 2008 අංක 3/4 දරණ ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය ආදායම් හඳුනා ගැනීම හා වෙන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ බැංකු පනත් විධානය හා අනුගත විය යුතුය.

3.3 අභ්‍යන්තර අවදානම් පාදක කරගත් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් (IRB)

පහත සඳහන් දෑ හා අනුගත නොවන්නේ නම් බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් අපේක්ෂිත ණය හානි ගණනය සඳහා අභ්‍යන්තර අවදානම් පාදක කරගත් ණය තොරතුරු භාවිතා නොකළ යුතුය.

- (අ) මිල යාන්ත්‍රණය අභ්‍යන්තර අවදානම් පාදක කරගත් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් හා සැසඳිය යුතුය.
- (ආ) ඉහත 3.3 (අ) යටතේ අභ්‍යන්තර අවදානම් පාදක කරගත් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ අතිරේක තොරතුරු වසර 5 ක් පැවතිය යුතුය.
- (ඇ) අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කළ ප්‍රතිපත්ති පැවතිය යුතු අතර අභ්‍යන්තර අවදානම් පාදක කරගත් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් සම්බන්ධ ආදාන හා මොඩලයන් අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ස්වාධීනව සමාලෝචනය කළ යුතුය.